

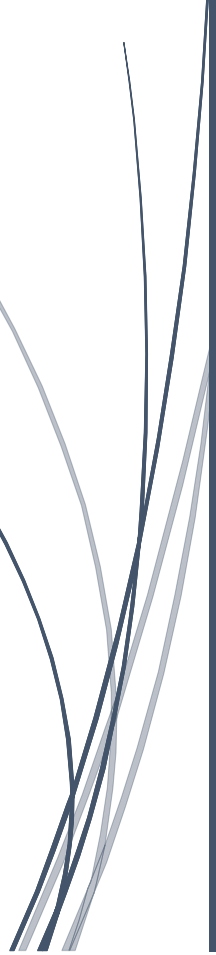

הביטוח הלאומי
אגף קרנות

תכנית להקמת מרחב טיפולי לנוער וצעירים

על רצף הטראומה וההתמכרות

הודעה על כוונה ליציאה לפרויקט משותף

רקע

קרנות הביטוח הלאומי מסייעות בפיתוח תשתיות ושירותים לרווחת אוכלוסיות ייחודיות ולמען קידום שוויון הזדמנויות בחברה.

בכוונתה של קרן ילדים ונוער בסיכון, להתקשר עם **האגודה לבריאות הציבור**, לפיתוח והקמת **מרחב טיפולי לנוער וצעירים על רצף הטראומה וההתמכרות**.

התמכרות, בכללה התמכרויות לחומרים והתמכרויות התנהגותיות, הפכה בעשורים האחרונים מתופעה חברתית למגפה עולמית. מאז 2018 חלה עלייה של 150% במספר הישראלים הבוגרים המדווחים על שימוש מוגבר\ התמכרות (ICA, 2025). מגמה נוספת היא שינוי במאפייני אוכלוסיית הפונים: בקרב צעירים בני 18-26, אחד מכל שלושה מדווח על שימוש בעייתי בחומרים או בהתנהגויות ממכרות. (ICA, 2025)

המציאות הביטחונית בישראל מייצרת חשיפה גבוהה לאירועים טראומטיים בקרב הציבור. בעשור האחרון ניכרת עלייה דרמטית במצוקה הנפשית ובהתמכרויות בקרב צעירים (Shoshani & kor, 2025). אלה מתמודדים עם חרדה, דיכאון וניתוק חברתי, תופעות המרחיפות על רקע חשיפה למציאות טראומטית מתמשכת (Shmulewitz et al., 2024).

מחקר שנערך לאחר אירועי 7 באוקטובר 2023, מצא כי שיעור הצעירים עם תסמיני דחק פוסט-טראומטי (PTSD) עלה מ-25% ל-42%, ובקרב מפונים - ל-60%. בנוסף, נמצאה ירידה בחוסן האישי ובתמיכה החברתית, ועלייה בשימוש בחומרים ממכרים (רפאלי ושפירא, 2024).

הקשר בין טראומה נפשית לבין התמכרות זוכה בעשורים האחרונים להתייחסות מחקרית נרחבת, המצביעה על חפיפה גבוהה בין אוכלוסיות המתמודדות עם חוויות טראומטיות לבין שכיחות מוגברת של הפרעות שימוש בחומרים והתנהגויות ממכרות. (Shmulewitz et al., 2024).

הקשר בולט במיוחד בקרב צעירים המצויים באופן טבעי בשלב התפתחותי המאופיין בגיבוש זהות, חיפוש שייכות והתנסות. כאשר לתקופה מאתגרת זו נוספת טראומה לא מעובדת, יכולות ויסות מוגבלות לרבות הפרעות קשב וריכוז, לצד זמינות גבוהה של חומרים והתנהגויות ממכרות, גדל הסיכון לפיתוח דפוסי שימוש בעייתיים. (Shoshani & kor, 2025).

ממצאים אלו מדגישים כי טראומה והתמכרות אינן תופעות נפרדות, אלא תהליכים השזורים זה בזה ומשפיעים הדדית. טראומה לא מעובדת מגבירה פגיעות להתמכרות, בעוד שהתמכרות עלולה להחריף סימפטומים טראומטיים, לפגוע בעיבוד רגשי ולהעמיק דפוסי הימנעות וניתוק.

לצד כל זאת, אוכלוסייה זו מתמודדת כיום עם מערכת שירותים מפוצלת ועמוסה, שאינה מותאמת למורכבות מצבם ולמאפייני גילם. המענים הקיימים מתמקדים בטרואומה או בהתמכרות בנפרד, ופועלים במיקומים שונים. המעבר בין מערכות ובין גורמים פוגעת ברצף הטיפול, מגבירה נשירה ומקשה על יצירת שינוי יציב.

הבנה זו מחייבת גישה טיפולית אינטגרטיבית, תחת קורת גג אחת, הרואה בשימוש בחומרים ובהתנהגויות ממכרות ביטוי למצוקה עמוקה ולא כבעיה התנהגותית מבודדת, ומהווה בסיס לפיתוח מענים טיפוליים מיועדי טראומה המשלבים התייחסות לשני התחומים במקביל.

תיאור הפרויקט ומטרותיו

הקמת מרכז שיהווה מרחב טיפולי אינטגרטיבי במתכונת של ONE STOP SHOP, לנוער צעירים בגילאי 12-35, המתמודדים עם מצבי סיכון לרבות טראומה קולקטיבית (לאומית, צבאית, 7.10, הגירה), טראומה מורכבת (רגשית, פיזית, מינית), התמכרות לחומרים (אלכוהול, סמים, משככי כאבים) התמכרות התנהגותית (מין, הימורים, מסכים).

המרכז יציע מעטפת רחבה המשלבת התערבויות שונות כגון אבחון, טיפול פרטני וקבוצתי, ליווי רגשי בתהליכי שיקום השכלתי תעסוקתי וחברתי ומעטפת תמיכה וטיפול בבני משפחה (הורים, בני זוג).

מאפייני אוכלוסיית היעד, כוללים בין היתר נשירה ממסגרות, תפקוד לא יציב (ויסות רגשי, יחסים בינאישיים, התמדה ותחושת משמעות) וקושי בהתמדה בטיפול אשר אינם תמיד מוכרים לשירותי הרווחה.

ייחודיותו של המענה במתן רצף טיפולי מתמשך תחת קורת גג אחת, המשלב טיפול בטרואומה ובהתמכרות, שיקום וחיזוק חוסן.

בהתאם לדרישת הקרן, ולפחות אחת לחצי שנה, יועברו דוחות בעניין התוכנית, דיווח תכנון מול ביצוע תקציבי, מדדי הצלחה, רמת שביעות רצון ונתונים נוספים ככל שיתבקשו.

השותפים

1. קרנות הביטוח הלאומי יהיו אמונות על פיתוח אסטרטגיית העבודה ובניית מודל התכנית המוצעת, כולל קביעת תהליכי העבודה, מדדי הצלחה, מעקב ובקרה.
2. האגודה לבריאות הציבור תהיה אמונה על הפעלת התכנית שתכלול את כלל המענים המוצעים וכן על העסקת כוח אדם, איתור וגיוס אוכלוסיית היעד וביצוע הערכה ומדידה שוטפת.

האגודה לבריאות הציבור היא ארגון בעל ידע וניסיון בהפעלת תכניות לטיפול ושיקום בתחום בריאות הנפש, לרבות אנשים הסובלים מטרומה ופוסט טראומה, כמו גם תכניות בתחום ההתמכרויות, בפריסה ארצית, בשל התנאים המפורטים להלן:

תנאים

1. מוסד ללא כוונת רווח בעל אישור ניהול תקין בתוקף ובעל היקף פעילות תקציבי של לפחות 150,000,000 בשנת 2024.
 2. ניסיון של לפחות 10 שנים בהפעלת תכניות לשיקום וטיפול בצעירים המתמודדים עם תחלואה נפשית.
 3. ניסיון של לפחות 5 שנים בהפעלת תכנית למניעה וטיפול בהתמכרויות עבור בני נוער, צעירים וצוותים חינוכיים.
 4. הארגון מעסיק צוות רב מקצועי מגוון הכולל עובדים סוציאליים, פסיכולוגים, מנחי קבוצות, מטפלים באומנות וכדומה, בעלי ניסיון רב בעבודה עם בני נוער וצעירים המתמודדים עם טראומה, מצוקה נפשית והתמכרויות.
 5. ניסיון של לפחות 5 שנים בהפעלת תכניות בשיתוף פעולה עם משרדי הממשלה.
- סך התקציב הכולל לפרויקט הינו עד 9,000,000 מיליון ש"ח עבור שלוש שנים (36 חודשים), ומתחלק באופן שווה בין קרן ילדים ונוער בסיכון ובין האגודה לבריאות הציבור.
- גופים הסבורים כי הם עומדים בתנאי הסף ומעוניינים שבקשתם להפעלת המיזם שבנדון תבחן, מוזמנים להגיש בקשה לפורטל קרנות הביטוח הלאומי בצירוף כלל המסמכים הנדרשים עד לתאריך 02/03/2026 בשעה 13:00 לתיבות המייל:

efratbh@nioi.gov.il

העתק **חובה** לכתובת המייל: fundss@nioi.gov.il